

Milkica Ursa

Knjižnica Božidara Adžije, Knjižnice grada Zagreba

milkica.ursa@kgz.hr

ISSN 1845-2434

[CC BY 4.0](#)

Ivan Jelić

Knjižnica Božidara Adžije, Knjižnice grada Zagreba

ivan.jelic@kgz.hr

Promicanje knjižnične građe na manifestaciji *Dani europske baštine*: izložbe kao most prema očuvanju kulturne baštine

Promotion of library materials at the Days of European Heritage event:
exhibitions as a bridge to the preservation of cultural heritage

Stručni rad

Sažetak: Jedan od načina provođenja manifestacije *Dani europske baštine* je i postavljanje prigodnih izložbi knjiga na zadanu temu s ciljem upoznavanja korisnika i posjetitelja knjižnica s bogatim knjižničnim fondom. Izložene knjige uglavnom su dio zbirke zaštićenih fondova i studijskih čitaonica, koje se koriste isključivo u prostoru knjižnice jer je riječ o vrijednoj i rijetkoj građi. Knjižnica je tako, uz muzeje i arhive, čuvar baštine čija je namjena predočavati javnosti kulturno bogatstvo skriveno među policama. U radu će biti opisane izložbe knjiga i prigodni programi koji su se odvijali u Knjižnici Božidara Adžije od 2020. do 2024. godine povodom manifestacije *Dani europske baštine*, a naglašavali su raznolikost i specifičnost knjižnične građe s područja društveno-humanističkih znanosti za koje je Knjižnica specijalizirana.

Ključne riječi: baštinska ustanova, *Dani europske baštine*, knjižnica, knjižnična građa, korisnici knjižnice

Abstract: One way to celebrate European Heritage Days is by organizing thematic book exhibitions aimed at familiarizing library users and visitors with the rich library collection. The exhibited books are primarily part of protected collections and study reading rooms, used exclusively within the library due to their valuable and rare nature. Thus, alongside museums and archives, libraries serve as guardians of cultural heritage, tasked with presenting the public with the cultural wealth hidden among their shelves. This paper will describe book exhibitions and related programs held at the Božidar Adžija Library from 2020 to 2024 as part of the European Heritage Days, emphasizing the diversity and

specificity of the library's collection in the field of social sciences and humanities, for which the library specializes.

Keywords: European Heritage Days, heritage institution, library, library collection, library users

1. Uvod

Knjižnica Božidara Adžije devetu godinu zaredom izložbenom djelatnosti aktivno sudjeluje u obilježavanju manifestacije *Dani europske baštine* (www.europeanheritagedays.com), potvrđujući time svoju posvećenost očuvanju i promociji kulturnog nasljeđa. Vrijedne zbirke Knjižnice Božidara Adžije predstavljaju komparativnu prednost i najveću snagu Knjižnice te se to bogatstvo treba maksimalno promovirati i učiniti vidljivim, što je i jedan od specifičnih ciljeva postavljanja knjižničnih izložbi. Pretpostavka je da se promocijom znanosti i pisane riječi daje na važnosti knjižničnom fondu, stvara dodana vrijednost, bolja vidljivost, a time i relevantnost Knjižnice.

Redovne izložbe u Knjižnici Božidara Adžije dijele se na tematske i studijske. Tematske izložbe su aktualne informativne izložbe u Knjižnici, vezane najčešće uz neki događaj, književnu nagradu, obljetnicu ili koji drugi aktualan povod. Postavljaju se kontinuirano u izložbenom prostoru ili studijskoj čitaonici. Obuhvaćaju minimalno deset primjeraka knjižnične građe (knjige, časopisi, novine, itd.).

Knjižnica izrađuje godišnji program te tako planira koje će teme, osobe, događaje ili područja obilježiti postavljanjem studijskih izložbi knjižnične građe. Takve izložbe sadrže najmanje trideset primjeraka knjižnične građe. Izbor građe izradi se nakon proučavanja literature na tu temu, a uzet je uglavnom iz vlastita fonda. Prema utvrđenom planu izložbe se izmjenjuju svakih trideset dana.

Obvezni elementi izložbe su bibliografija izložene knjižnične građe, videoprezentacija teme izložbe koja služi za kontekstualizaciju u digitalnome obliku, popratni tekst, ilustracija koja se postavlja u izložbenome prostoru i plakat izložbe.

Manifestacija svake godine propisuje određenu temu pa se postavljena izložba i izložene knjige usklađuju sa zadanom temom te prigodnom građom ukazuju na očuvanje pisane riječi i ulogu knjižnice u očuvanju kulturne baštine. Izložbe priređuju djelatnici knjižnice ili ih preuzimaju od drugih javnih ustanova (Tica, 2017: 27). Knjižnica kao jedna od baštinskih ustanova, uz muzeje i arhive, doprinosi svojim izložbenim programima vidljivosti i dostupnosti knjižničkoga fonda u lokalnoj i široj zajednici te na taj način predstavlja most između lokalne zajednice i europske kulture, naglašavajući svoju ulogu u društvu.

Manifestacija se odvija od 1995. godine kada je posavsko selo Krapje proglašeno selom graditeljske baštine. Od tada kulturne i javne institucije kontinuirano svojim programima sudjeluju u prezentaciji hrvatske kulturne baštine (Registar kulturnih dobara, n. d.).

Svake godine nastoji se izloženim knjižnim izlogom pokazati rijetkost, specifičnost i vrijednost izložene građe, istovremeno nastojeći korisnicima i široj javnosti, osobito određenoj skupini - mladeži, učenicima srednjih škola i gimnazija koje se nalaze u blizini Knjižnice, „prilagoditi programe i usluge“ (Stropnik, 2013: 49). Isto tako i IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice navode da su škole važni partneri te da, između ostaloga, suradnja uključuje organizirane posjete i zajedničko promicanje čitanja i pismenosti (2011: 55).

2. Približavanje baštinske građe korisnicima – uloga knjižnice

Tema ovogodišnje manifestacije *Baština koja povezuje – kulturne rute i mreže!* poslužila je za izlaganje serijskih publikacija, novina, časopisa, zbornika starih skoro stotinu godina kroz izložbu *Internet s početka 20. stoljeća: novine, časopisi i zbornici Radničke čitaonice iz 1927. godine* koje Knjižnica čuva u svom fondu kao vrijedan dokaz jednog vremena (Knjižnica Božidara Adžije, n. d.). Tiskani mediji bili su spojeni s digitalnim medijima putem videosadržaja koji je emitiran u prostoru knjižnice na TV prijemniku tijekom izložbe i na mrežnim stranicama Knjižnice kako bi korisnici i posjetitelji Knjižnice saznali što više o knjižničnoj građi (slika 1). Izložba je ukazivala na to da su novine i časopisi stari skoro stotinu godina kulturno nasljeđe koje je važno pokazati korisnicima i posjetiteljima Knjižnice zbog aktualnosti i vrijednosti sadržaja. Popis izložene građe mogao se vidjeti i putem poveznice na mrežni katalog Knjižnica grada Zagreba (pedeset jedna jedinica građe).

Knjižnica
Božidara
Adžije



Ujedinjeni železničar = Ujedinjeni željezničar / [odgovorni urednik Franc Mikec]. Ljubljana : Konzorcij Ujedinjeni železničar, 1925-1941. (Maribor : Ljudska tiskarna)

Povremeno izlazi i na hrv. jeziku.

Leto 4, br. 4(1929) je zaplijenjen.

Izlazi dva puta mjesečno.

Slika 1. Dio izložbe na digitalnome panelu 2024.

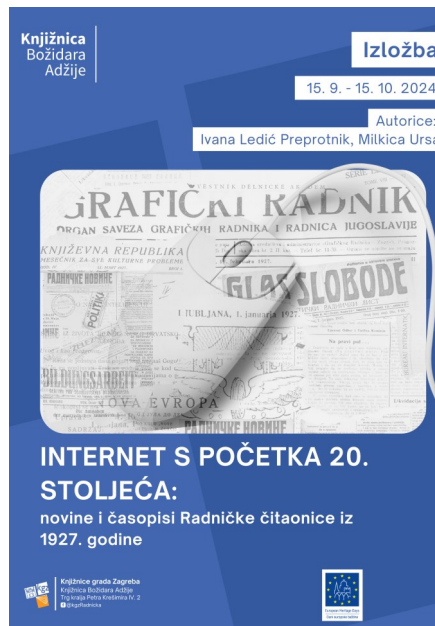
Izložba se mogla razgledati od 15. rujna do 15. listopada i omogućila je novo promišljanje o prošlosti putem izloženih tiskanih medija uspostavljajući vezu s današnjim, digitalnim čitateljskim praksama. Također, izložba je skrenula pozornost i na važnost Knjižnice u zaštiti i dostupnosti takve građe. Izloženo je sedam dnevnih novina, trideset devet časopisa i devet zbornika koji su 1927. godine bili dostupni čitateljima tadašnje Radničke čitaonice na dvama pismima: latinici i ćirilici, i na šest jezika: hrvatskome, srpskome, slovenskome, češkome, njemačkome i francuskome. Novine i časopisi iz 1927. godine vratili su nas tako u vrijeme kada je internet bio tek san.

U sklopu izložbe organizirana je i javna panel-rasprava *Novinstvo u knjižnici* na kojoj je bilo riječi o povijesti nastanka i osnivanja Radničke čitaonice 1926. godine, a zatim i Radničke knjižnice 1927. godine (Knjižnica Božidara Adžije, n. d.). O zanimljivostima iz tzv. „ludih dvadesetih“ godina 20. stoljeća govorio je novinar Andrej Matijašević te o tome kakav je bio medijski život u Zagrebu prije skoro stotinu godina i da su novine bile glavni izvor informacija toga vremena (Horvat, J. 2003: 346).

Voditelj Knjižnice Božidara Adžije Ivan Jelić istaknuo je da je osnivanje Radničke čitaonice i Knjižnice provela Radnička komora za Hrvatsku i Slavoniju i da je prvi upravitelj bio dr. Božidar Adžija koji je knjižničnim poslovanjem i programima nastojao obrazovati tadašnje radnike i podići dostupnost kulturnog i obrazovnog sadržaja za radničku klasu.

Publika je bila raznovrsna, iako je najviše bilo mladeži. Prema Smjernicama za knjižnične usluge za mladež (2009: 17) „knjižnice koje žele nuditi djelotvorne i smislene programe za mlade trebaju nastojati uključiti mlade ljude u sve faze nastajanja programa“. Učenici novinarske skupine Klasične gimnazije su, nakon što su saznali zašto je važno čuvati i predstavljati tiskane medije te zašto su knjižnice važne u očuvanju kulturne baštine, i sami izrazili želju za tiskanjem školskih novina. Trenutačno objavljuju digitalizirani časopis učenika Klasične gimnazije *MI* pod mentorstvom profesorice Sanje Vlahović Trninić u kojemu su objavili i članak o javnoj raspravi kojoj su prisustvovali (Novinstvo i Internet s početka 20. stoljeća). Interaktivno iskustvo učenika Klasične gimnazije dostupno je na mrežnim stranicama Klasične gimnazije (Klasična gimnazija, n. d.).

Program javne rasprave i koncept izložbe osmislila je i vodila knjižničarka Milkica Ursa. Popratni plakat izradila je Iva Džambaski, koordinatorica Informativno-posudbenog odjela Knjižnice Božidara Adžije, dimenzija B1 70 x 100 cm (slika 2).



Slika 2. Plakat izložbe 2024.

3. Knjižnica kao potpora nastavi Hrvatskoga jezika

Tema *Dana europske baštine* 2023. godine *Živa baština!* omogućila je da se izložbom *Besmrtne riječi ipak: književna baština Vesne Parun* uspostavi veza s digitaliziranom građom *Glasovi Književnog petka* i snimkom iz 1966. godine *Veče bugarske poezije* kada je pjesnikinja Vesna Parun na tribini Književni petak govorila o sličnostima i razlikama hrvatske i bugarske književnosti i jezika (Digitalizirana zagrebačka baština, Knjižnice grada Zagreba, n. d.) čime je digitalizirani zvučni zapis kontekstualizirao izložbu i učinio je korisnijom i zanimljivijom (slika 3).



Slika 3. Plakat izložbe 2023.

Prilika je to bila vidjeti kako su jezik i književnost povezani sa širim europskim kontekstom jer je dio knjižnoga izloga bio posvećen bugarskim pjesnicima i pjesmama koje je Vesna Parun čitala i prevodila. Zanimljivo je da pjesmu *Orbita* Ivana Pejčeva još nitko nakon nje nije preveo, a stihove je na tom Književnom petku govorio naš vrsni prevoditelj Mate Maras. Uz knjižni izlog koji je činilo četrdeset devet djela pjesnikinje, na mrežnim stranicama postavljena je i poveznica tih djela na katalog KGZ-a. Dostupni su bili i zvučni zapisi toga Književnog petka (koji se mogu poslušati na računalu u Knjižnici Božidara Adžije), čime se naglasila važnost digitalizacije u očuvanju i dostupnosti kulturnoga nasljeđa. Izložbu je pratio dokumentarni film Branka Pejnovića *Zagrebačke pjesničke šetnje* i fotografija Zlate Vucelić *Vesna Parun i Mačak Džingiskan* (48 x 37 cm) iz 70-ih godina 20. stoljeća, koju je Muzej Prigorja ustupio Knjižnici. Posjetitelji izložbe mogli su поблиže doživjeti njezin svijet i shvatiti koliko je ova pjesnikinja bila važna za hrvatsku književnost putem stručnoga vodstva knjižničarke Milkice Ursa. Najbrojniji posjetitelji bili su učenici obližnjih srednjih škola i gimnazija pod vodstvom knjižničarki Lidije Dizdar i Marije Novokmet (VII. gimnazija, n. d.). Budno su pratili, slušali i gledali život u „četrdeset vreća“ ove prve hrvatske pjesnikinje koja je živjela isključivo od pisanja i za pisanje. Intimno putovanje kroz njezin život bio je produžetak nastave Hrvatskoga jezika, ali i hrvatske kulture općenito. Time je zadovoljen novi model knjižničarske profesije 21. stoljeća, a taj je da bude pomažuća profesija obrazovanju (Machala, 2015: 111). Uz vrijednost materijalne baštine, osvijestili su i vrijednost nematerijalne kulturne baštine te da je uz pašku čipku, ljelje, hrvatsku brodogradnju i sl. za nacionalni identitet itekako važan i jezik.

Učenici su mogli čuti pjesnikinjin glas, saznati kako je živjela, pročitati stihove iz zbirki pjesama te vidjeti bibliografiju izloženih knjiga. Svoj su osvrt, interaktivni element izložbe, objavili u obliku članka na stranicama VII. gimnazije (VII. gimnazija, n. d.).

4. Trg Krešimirac – spoj urbanizma, kulturne i prirodne baštine

Dani europske baštine 2022. godine s temom *Održivost baštine* predstavljeni su izložbom *Pracakališta (bazeni) kao dio baštine* koja nas je vratila u prošlost, u tridesete godine 20. stoljeća i upoznala s bogatom arhitekturom parka na Trgu kralja Petra Krešimira IV. koji je u neposrednoj blizini Knjižnice. Fokus je bio na nekadašnjem bazenu, danas zatrpanom, koji je bio sastavni dio parka. Čine ga dvije skladne cjeline odijeljene prometnicom – pejzažni park, dječje igralište, ružičnjak i tzv. Vrt za odrasle s fontanom Kozmički ciklus vode. U sklopu dječjeg igrališta, najstarijega u Republici Hrvatskoj, nalazio se bazen s dvojakom ulogom: kupalište za djecu i ukras. Fontana je obnovljena, dok bazen nije (zatrpan je iz sanitarnih razloga). Stoga je ovaj urbani biser nepotpun u odnosu na prvotni izgled. Djelo je renomiranog arhitekta Cirila Jegliča te i danas oduševljava svojim skladnim dizajnom i

zelenilom. Malo tko zna da se ovaj skriveni dragulj – bazen, koji je nekad bio omiljeno mjesto za odmor i rekreaciju, nalazi ispod današnjega dječjeg igrališta, a ukrasni elementi parka istovremeno su pojilišta životinjskim vrstama koje tamo obitavaju.

Izložba je potaknula korisnike i posjetitelje na razmišljanje, prije svega na zastarjelu riječ *praćakališta* koja se više ne koristi, a onda i na razmišljanje o važnosti vode u gradskoj sredini, osobito ljeti. Važnost očuvanja kulturne i prirodne baštine predstavljao je vrijedan knjižnični fond koji se bavio temom održivosti baštine te pjesme posvećene vodi, iz *Književnoga kulturnog lifta* Knjižnice Jelkovec (Književni kulturni lift, n. d.), nastale na međunarodnom natječaju Goethe-Instituta (Goethe-Institut Kroatien, n. d.) i volonterske platforme *1Postozagrad* tijekom projekta *Žedni grad 2020./2022. godine* (1Postozagrad, n. d., *Žedni grad*, n. d.).

Prema smjernicama *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga* (2003: 9) iskorak je „izaći izvan zidova knjižnice“. U tome smislu iskorak je bio u izlasku učenika nakon razgleda u Knjižnici u navedeni park. Učenici VII. gimnazije i Prirodoslovne škole Vladimira Preloga sa svojim profesoricama i knjižničarkama te knjižničarkom, autoricom izložbe otišli su u park uvjeriti se u istinitost činjenica vezanih za bazen. Čuli su priču o skulpturi Mali dječak kipara Emila Bohutinskog, vidjeli ružičnjak i Njegovateljicu ruža kipara Frane Kršinića (slika 4). Nematerijalna kulturna baština u svjetlu je sve izraženijih i učestalijih klimatskih promjena i degradacije okoliša te nam je cilj bio skrenuti pozornost na važnost vode u gradskom javnom prostoru kako bi se u budućnosti mogao ublažiti rizik od nestajanja vode po gradovima. Jednako tako cilj je bio ukazati na Knjižnicu kao riznicu znanja. Na mrežnim stranicama mogao se pogledati bibliografski popis četrdeset izloženih jedinica građe te da su Knjižnica i Park učenicima na putu do škole.



Slika 4. U parku na Trgu kralja Petra Krešimira IV. nakon izložbe 2022.

5. Inkluzija visoke škole, udruga, Knjižnice i zajednice

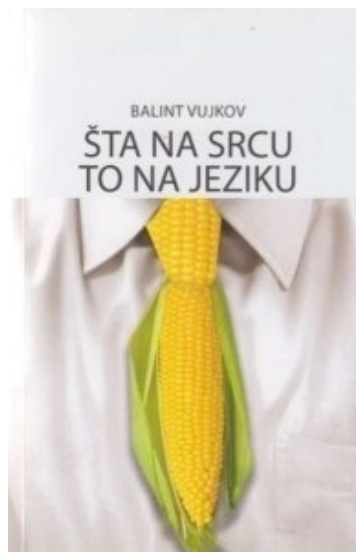
U sklopu *Dana europske baštine* 2021. godine tema *Baština za sve* Knjižnica je predstavila inkluzivnu izložbu *Sanjam, letim, živim!*, posvećenu projektu Udruge OZANA (Udruga OZANA, n. d.) u kojem su njihovi korisnici, uz pomoć prijatelja i volontera, iskukičali tisuće narančastih leptira - simbola nade za osobe oboljele od multiple skleroze iz Društva multiple skleroze Grada Zagreba (Savez društva multiple skleroze Grada Zagreba, n. d.). Studenti Veleučilišta Bernays, tada pod nazivom Edward Bernays visoke škole za komunikacijski menadžment (Veleučilište Bernays, n. d.) ponudili su usluge volontiranja Udruzi i Društvu te pomoć kod postavljanja izložbe u Knjižnici. Snažna je to poruka o važnosti zajednice i solidarnosti. Prodaja leptira pomogla je u nabavi potrebne opreme za osobe s invaliditetom – asistivne tehnologija, a sam proces stvaranja bio je terapija i inspiracija za sve sudionike jer su u sklopu izložbe, u slobodnom prostoru Knjižnice, mogli i sami iskukičati ili isplesti narančaste leptire koji su donirani Udruzi. Iako je bilo vrijeme pandemije bolesti COVID-19 i zabrana okupljanja, izložbu su posjetili štićenici OZANE s voditeljicom Sandrom Kerovec i članovi Saveza gluhih i nagluhih osoba Grada Zagreba u pratnji Ive Plejić Brnčić. Ključna poruka bila je inkluzija i zajednica, tj. važnost uključivanja svih članova društva, posebno osoba s invaliditetom. Uloga Knjižnice bila je da kroz terapiju kukičanja i pletenja pokaže jedan od načina izražavanja kreativnosti svakoga korisnika, ukaže na socijalnu odgovornost kao i da potakne na volontiranje i društvenu odgovornost na što ukazuju i Smjernice za knjižnične službe i usluge za gluhe (2004: 16). Iskukičani leptirić dijelili su se na letovima Croatia Airlinesa da bi podsjetili i podigli svijest o bolesti multipli sklerozi i potrebama osoba s invaliditetom te podsjetili na tradicionalna, pomalo zaboravljena znanja ručnoga rada. Na taj se način promiče waldorfska pedagogija, inkluzivno obrazovanje te ističe važnost toga da mladež treba uključiti u volonterski rad na društveno korisnim projektima (slika 5). Izbor izložene građe, bibliografija četrdeset knjiga, dostupan je putem poveznice na katalog KGZ-a.



Slika 5. Izložba 2021.

6. Hrvatske manjine u fokusu

U sklopu *Dana europske baštine* 2020. godine pod temom *Baština i obrazovanje – učenje za život*, postavljena izložba *Hrvatske manjine izvan Republike Hrvatske: stoljetni čuvari jezika, običaja i kulturne baštine* (Knjižnica Božidara Adžije, n. d.) predstavila je bogatu kulturnu povijest hrvatskih manjina izvan domovine te istaknula važnost očuvanja hrvatskoga jezika, običaja i identiteta u različitim dijelovima svijeta (slika 6). Izložba je pokazala kako su hrvatske manjine stoljećima uspijevale očuvati svoju kulturnu baštinu unatoč brojnim izazovima te su obrazovanje i kultura bili ključni čimbenici u ovom usmenom procesu prenošenja znanja kroz prošlost. Ukazala je i na važnu ulogu koju su hrvatske zajednice u drugim zemljama odigrale u očuvanju našeg jezika, običaja i kulture. Kroz izloženu knjižničnu građu, devedeset pet bibliografskih jedinica putem poveznice na mrežni katalog KGZ-a, posjetitelji i korisnici Knjižnice imali su priliku upoznati se s poviješću hrvatskih manjina, njihovim izazovima i uspjesima. Izložba je istaknula kako su obrazovanje i kultura ključni alati za očuvanje identiteta, čak i u različitim kulturnim okruženjima. Izložbu je pratila videoprezentacija dr. sc. Milana Bošnjaka iz Središnjega ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske (Središnji ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, n. d.).



Slika 6. Izložba 2020.

7. Umjesto zaključka

Kako bi se istaknula važnost očuvanja kulturne baštine, a time i knjižničnih zbirki, Knjižnica Božidara Adžije godinama se aktivno uključuje u ovu korisnu manifestaciju nudeći uz postavljene izložbe i zanimljive programe. Naglasak i glavni ciljevi izložbi su popularizirati knjižnice i knjižničnu građu te biti potpora obrazovanju, a „da bi mogle doprijeti do sadašnjih nekorisnika, knjižnice moraju biti vidljive i popularne“ (Horvat, A. 2012: 28) (slika 7).



Slika 7. Posjet učenika izložbi 2023.

Prve je četiri godine izložbe u sklopu *Dana europske baštine* postavljala je i osmišljavala knjižničarka Martina Strbad (2015., *Rujan – mjesec hrvatske baštine*), (2016., *Knjižnice – baštinske ustanove u službi zajednice*), (2017., *Hrvatsko narodno graditeljstvo: sklad baštine i prirode*), zatim Željka Čaldarević, (2018., *Glasovi Književnog petka: Digitalizirana zagrebačka baština*), (2019., *Ozbiljnom vremenu usprkos: humor i satira u hrvatskoj književnosti*). Od 2020. do 2024. godine izložbe postavlja knjižničarka Milkica Ursa u suradnji s knjižničarkama Knjižnice Božidara Adžije i djelatnicima drugih kulturnih institucija u gradu Zagrebu: (2020., *Hrvatske manjine izvan Republike Hrvatske: stoljetni čuvari jezika, običaja i kulturne baštine*), (2021., *Sanjam, letim, živim! – inkluzija udruga, visoke škole i knjižnice*), (2021., *Pračakališta (bazeni) kao dio baštine*) u suautorstvu s Nike Marinković, knjižničarkom u Knjižnici Božidara Adžije; (2022., *Besmrtne riječi ipak – književna baština Vesne Parun*), u suautorstvu s Ivom Plejić Brnčić, knjižničarkom iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu; (2024., *Internet s početka 20. stoljeća : novine, časopisi i zbornici Radničke čitaonice iz 1927. godine*) u suautorstvu s Ivanom Ledić Preprotnik, knjižničarskom tehničarkom u Knjižnici Božidara Adžije. Sudjelovanjem na manifestaciji *Dani europske baštine* nastoji se istaknuti vrijednost nematerijalne kulturne baštine i skrenuti pozornost na Knjižnicu kao baštinsku ustanovu. Digitalna tehnologija, mrežne stranice, Facebook stranica Knjižnice Božidara Adžije, videosadržaji, plakati, izložena građa te na kraju korisnici i posjetitelji Knjižnice pripomažu tome cilju.

Bibliografija novina, časopisa i zbornika s izložbe *Internet s početka 20. stoljeća: novine i časopisi Radničke čitaonice iz 1927. godine* prema abecednome redu:

Novine

1. Delavec : glasilo Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije / [izdaja in urejuje Joža Golmajer]. Ljubljana : Joža Golmajer, 1914-1941. (Maribor : Ljudska tiskarna)
2. Delavska politika : glasilo Socialistične stranke Jugoslavije / [izdaja in urejuje Viktor Eržen]. Maribor : Viktor Eržen, 1926-1941. (Maribor : Ljudska tiskarna)
3. Glas slobode : organ Socijal-demokratske stranke Bosne i Hercegovine / [izdavatelj i urednik Sreten Jakšić]. Sarajevo : Sreten Jakšić, 1909-1929. (Sarajevo : D. & A. Kajon)
4. Grafički radnik : organ Saveza grafičkih radnika i radnica Jugoslavije / [odgovorni urednik Ljudevit Wieser]. Zagreb : [Savez grafičkih radnika i radnica Jugoslavije], 1921-1941.
5. Radničke novine = Journal ouvrier = Arbeiter Zeitung : organ Srpske socijal-demokratske stranke i radničkog saveza / [odgovorni urednik Luka Pavićević]. Beograd : Srpska socijal-demokratska stranka, 1897-1941.
6. Radničko jedinstvo : nezavisan radnički list / [odgovorni urednik Vladeta Bilbija]. Beograd : vlasnik Života Milojković, 1925-1934.
7. Ujedinjeni železničar = Ujedinjeni željezničar / [odgovorni urednik Franc Mikec]. Ljubljana : Konzorcij „Ujedinjeni Železničar“, 1925-1941. (Maribor : Ljudska tiskarna)

Časopisi

1. Die Arbeit : Zeitschrift für Gewerkschaftspolitik und Wirtschaftskunde / Herausgeber Theodor Leipart ; Redakteur Lothar Erdmann. Berlin : Verlagsgesellschaft des Allgemeinen Deutschen Gewerkschaftsbundes, 1924-1933.
2. Arhiv za pravne i društvene nauke : organ pravnog fakulteta Univerziteta beogradskog / urednici Kosta Kumanudi i Dragoljub Arandelović. Beograd : Knjižara Gece Kona, 1906.
3. Bankarstvo : mjesečna revija za bankarske, financijske, ekonomske i socijalne probleme / [odgovorni urednik Stanko Deželić]. Zagreb : Konzorcij „Bankarstvo“, 1924-1932. (Zagreb : Tisak Hrvatskog štamparskog zavoda)
4. Bildungsarbeit : Blätter für sozialistisches Bildungswesen / [Herausgeber und Redakteur Leopold Thaller]. Wien : Vorwärts : Leopold Thaller, 1909-1934.
5. Delnicka osveta : vestnik Delnicke akademie v Praze / rediguje Vaclav Patzak. Praha : Delnicka akademie, 1907-1947.
6. Die Bücherwarte : Zeitschrift für sozialistische Buchkritik / [herausgegeben von

- Reichsausschuss für Sozialistische Bildungsarbeit]. Berlin : Sozialdemokratische Partei Deutschlands, 1926-1933.
7. Die Gesellschaft : internationale Revue für Sozialismus und Politik / herausgegeben von Rudolf Hilferding. Berlin : J. H. W. Dietz Nachf., 1924-1933.
 8. Ekonomist : organ Društva za ekonomnu i socijalnu politiku. Beograd : [s. n.], 1912-1931. (Beograd : Štamparija „Sv. Sava“)
 9. Gewerkschafts Archiv : Monatshefte für Theorie und Praxis der gesamten Gewerkschaftsbewegung / herausgegeben von Karl Zwing. Jena : Verlag Gewerkschafts-Archiv, 1924-1933.
 10. Glasnik Geografskog društva = Bulletin de la Société de géographie de Belgrade / [urednik Borivoje Ž. Milojević]. Beograd : Geografsko društvo, 1921- .
 11. Hrvatsko Kolo : naučno-književni i umjetnički zbornik. Zagreb : Matica hrvatska, 1905-1955.
 12. Internationale Rundschau der Arbeit. 1(1923)-18,5(1940). Berlin : Internationales Arbeitsamt ; Genf : Internationales Arbeitsamt, 1923-1940.
 13. Der Kampf : sozialdemokratische Monatsschrift / [verantwortlicher Redakteur Otto Bauer]. Wien : Georg Emmerling, 1907-1934.
 14. Književna republika : mesečnik za sve kulturne probleme / urednik M. Krleža. Zagreb : Miroslav Krleža, 1923-1927. (Koprivnica : Tiskara V. Vošickoga)
 15. Književni sever : časopis za književnost, nauku i kulturu / urednik Milivoje V. Knežević. Subotica : [s. n.], 1925-1935. (Subotica : Gradska štamparija)
 16. Kulturwille : Monatsblätter für Kultur der Arbeiterschaft / [verantwortlicher Schriftleiter Valtin Hartig]. Leipzig : Arbeiter-Bildungsinstitut, 1924-1933. (Leipzig : Leipziger Buchdruckerei)
 17. Legislative series. Geneva : Bureau international du travail, 1919-1989. (London : Harrison and Sons)
 18. Luč : list hrvatskog katoličkog đastva / [odgovorni urednik Ivan Butković]. Beč : Hrvatsko katoličko akademsko društvo „Hrvatska“, 1905-1942.
 19. Misao / urednik Ranko Mladenović. Beograd : Milorad St. Janković, 1919-1937.
 20. Mjesečnik Pravničkoga društva u Zagrebu / uredio ga u ime odbora Pravničkoga društva Blaž Lorković. Zagreb : Pravničko društvo u Zagrebu, 1875-1945.
 21. Nova Evropa / uredio M. [Milan] Ćurčin. Zagreb : [s. n.], 1920-1941. (Zagreb : Tipografija Grafičko-nakladnog zavoda)
 22. Pravni savjetnik : list za svagdanje potrebe pravnoga život / izdavač i urednik Milan Gruber, 1914-1933 (Zagreb : Tiskara Zemaljskog društva općinskih činovnika)
 23. Pregled : časopis za politički i kulturni život / [glavni urednik Gojko Krulj]. Sarajevo : Gojko Krulj, 1927-1941. (Sarajevo : Obod)
 24. Priroda : popularno naučni prilog Glasnika „Hrvatskog prirodoslovnog društva“ /

- uredio Ljudevit Gutschy. Zagreb, Hrvatsko prirodoslovno društvo, 1911-2018. (Zagreb : Zakladna tiskara Narodnih novina)
25. Privatni namještenik : mjesečnik Saveza privatnih namještenika Jugoslavije / [odgovorni urednik Vladimir Pfeifer]. Zagreb : Savez privatnih namještenika Jugoslavije, 1923-1940.
 26. Radnička zaštita : službeni list Zemaljske blagajne za potporu bolesnih radnika i za osiguranje proti nezgodama u Zagrebu. Zagreb : Zemaljska blagajna za potporu bolesnih radnika i za osiguranje proti nezgodama, 1919-1937. (Zagreb : Nadbiskupska tiskara)
 27. Radnički pokret : socijalistički mesečni časopis / izdavači i urednici Jovo Jakšić, Mojsije Zon i drugovi. Sarajevo : Jova Jakšić [etc.], 1926-1928.
 28. Revija za filozofiju i psihologiju / glavni urednik Albert Bazala. Zagreb : [s. n.], 1927. (Zagreb : Novinska štamparija S. Pintarić)
 29. Sozialistischen Monatshefte / herausgegeben von J. Bloch. Berlin : Verlag der Sozialistischen Monatshefte, 1897-1933. (Berlin : Blücher).
 30. Srpski književni glasnik / urednik Bogdan Popović. Beograd : [s. n.], 1901-1941. (Beograd : Štamparija D. Dimitrijevića)
 31. Ujedinjeni sindikati : glavni organ ujedinjenog radničkog sindikalnog saveza Jugoslavije / odgovorni urednik Dragutin Bukvić. Beograd : [s. n.], 1925-1939. (Beograd : Štamparija Tucović)
 32. Urania : Monatshefte für Naturerkenntnis und Gesellschaftslehre / [Schriftleitung Ernst Mühlbach]. Jena : Urania-Verlagsgesellschaft, 1924-1933. (Jena : Thüringer)
 33. Vijenac : list za zabavu i pouku / uredili Ferdo Nikolić i Franjo Jelašić. Zagreb : Dragutin Nemet i drugovi, 1923-1928.
 34. Vzdelavatel : vestnik Ustredni školy delnicke a Ustredniho sboru vzdelavatelskeho Svazu českosl. mladeže socialisticke v R. Č. S. / redigoval K. J. Rais. Praha : Ustredni škola delnicka, 1925-1933. (Praha : Melantrich)
 35. Wirtschaftsinformationsdienst : für Gewerkschaftsvorstände u. Gewerkschaftsfunktionäre / Herausgeber Kurt Heinig, Karl Zwing. Berlin : Berlin-Lichterfelde, 1926-1930.

Almanasi, zbornici, kalendari

1. Almanah Jadranska straža : za ... godinu / [urednik Stanko Banić]. Beograd : Jadranska straža, Glavni odbor Beograd, 1925-1929.
2. Božićnica : seljački koledar za ... godinu ... / napisao i uredio Stjepan Radić. - U Zagrebu : Slavenska knjižara Stjepan i M. Radić, [1901]-1941. (Zagreb : Hrvatska pučka

- seljačka tiskara)
3. Crveni kalendar : za ... godinu ... / uredio Eugen Demetrović. Zagreb : „Naša snaga“ jugoslavenska socijalistička nakladna zadruga, [1907?] - [1937?] (Zagreb : Pučka tiskara)
 4. Das Jahr / erscheint im Auftrage des Vorstandes der Sozialdemokratischen Arbeiterpartei, der Gewerkschaftskommission und des Verbandes der Konfumbereine Deutschösterreichs. Wien : Wiener Volksbuchhandlung, 1927-1930.
 5. Građa za povijest književnosti hrvatske / uredio Milivoj Šrepel. Zagreb : Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1897- .
 6. Hrvatsko kolo : naučno-književni i umjetnički zbornik. Zagreb : Matica hrvatska, 1905-1955. (Zagreb : Dionička tiskara)
 7. Jahrbuch des Internationalen Gewerkschaftsbundes = Annuaire de la Federation syndicale internationale = Year book of The International Federation of Trade Unions. Amsterdam : [s. n.], 1922-1938.
 8. Parteitag : protokoll des sozialdemokratischen Parteitages. Wien : Verlag der Wiener Graphischen Werkstätte, 1927-1932.
 9. Poročilo Delavske zbornice za Slovenijo : za leti ... / uredil Filip Uratnik. Ljubljana : Delavska zbornica za Slovenijo, 1927- .
 10. Zadružni koledar : za navadno leto ... / izradil in uredil Anton Kristan. V Ljubljani : Zadružna založba 1911-[194-?].

Literatura

1. Goethe-Institut Kroatien (n. d.) Dostupno na: <https://www.goethe.de/ins/hr/hr/index.html> [30.10.2024.]
2. Horvat, A. (2012) Knjižnice u službi svoje zajednice = Libraries at the service of their communities. U: Leščić, J. (prir.) *Knjižnica: komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice: zbornik radova: 8. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica.
3. Horvat, J. (2003) *Povijest novinstva Hrvatske: 1771.-1739*. Zagreb: Golden marketing : Tehnička knjiga.
4. *IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice* (2011) Koontz, C. i Gubbin, B. (ur.). 2. hrvatsko izd. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
5. *1Postozagrad* (n. d.) Dostupno na: <https://1postozagrad.tumblr.com> [29.10.2024.]
6. *Klasična gimnazija* (n. d.) Dostupno na: <https://casopis-mi.org/> [15.10.2024.]
7. *Književni kulturni lift* (n. d.) Knjižnica Jelkovec. Dostupno na: <https://www.kgz.hr/hr/knjiznice/knjiznica-jelkovec/aktivnosti-7837/knjizevni-kulturni-lift/29307> [20.10.2024.]
8. Machala, D. (2015) *Knjižničarske kompetencije: pogled na razvoj profesije*. Zagreb:

- Hrvatska sveučilišna naklada : Nacionalna i sveučilišna knjižnica.
9. *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga* (2003) Willer, M. (ur.) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
 10. *Registar kulturnih dobara* (n. d.) Dostupno na: <https://min-kulture.gov.hr/izdvojeno/kulturna-bastina/registar-kulturnih-dobara-16371/16371> [23.10.2024.]
 11. *Savez društva multiple skleroze Grada Zagreba* (n. d.) Dostupno na: <https://sdmsh.com.hr/o-nama/udruga-clanice/drustvo-ms-grada-zagreba/> [29.10.2024.]
 12. *Sedma gimnazija* (n. d.) Dostupno na: <http://gimnazija-sedma-zg.skole.hr/> [25.10.2024.]
 13. *Smjernice za knjižnične službe i usluge za gluhe* (2004) Day, J. M. (ur.) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
 14. *Smjernice za knjižnične usluge za mladež* (2009) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
 15. *Središnji ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske* (n. d.) Dostupno na: <https://hrvatiizvanrh.gov.hr/> [22.10.2024.]
 16. Stropnik, A. (2013) *Knjižnica za nove generacije: virtualni sadržaji i usluge za mlade*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
 17. Tica, M. (2017) *Izložba u knjižnici: priručnik za predstavljanje baštine*. Zagreb: Naklada Jurčić.
 18. *Udruga OZANA* (n. d.) Dostupno na: <https://www.udruga-ozana.hr/> [29.10.2024.]
 19. *Veleučilište Bernays* (n. d.) Dostupno na: <https://www.bernays.hr/> [29.10.2024.]
 20. *Žedni grad* (n. d.) Dostupno na: <https://www.goethe.de/ins/hr/hr/kul/sup/shd.html> [29.10.2024.]